

Jaarverslag
Leerplicht & Doorstroompunt
2022-2023

Voorwoord

Dit is het jaarverslag 2022-2023 van Leerplicht en Doorstroompunt.

Doorstroompunt is de nieuwe landelijke naam van het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC). Alle RMC-regio's zijn nu Doorstroompunt-regio's. Gemeente Groningen is de contactgemeente voor Doorstroompunt regio 3: Centraal en Westelijk Groningen. Hier vallen ook de gemeenten Westerkwartier en Midden-Groningen onder.

De meeste jongeren gaan gewoon naar school en halen de diploma's die passen bij hun capaciteiten en talenten. Soms gaat dit niet vanzelf en hebben ze een steuntje in de rug nodig om hun weg te vervolgen. De doorstroomcoach van het Doorstroompunt of leerplichtambtenaar komt dan op hun pad.

Dit verslag gaat over het schooljaar 2022-2023. Opnieuw een bijzonder jaar. Omdat het weer een gewoon schooljaar was! De scholen bleven het hele jaar open en in tegenstelling tot voorgaande jaren stond niet alles in het teken van Corona.

De leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches van de afdeling DMO Leerlingzaken van de gemeente Groningen konden hun werk doen zoals ze gewend waren. De preventieve leerplichtsprekuren op het VO werden weer gehouden. Op het MBO voerden de doorstroomcoaches gesprekken met jongeren die vast dreigden te lopen. Er werden voorlichtingen gegeven op scholen en aan andere ketenpartners en doelgroepen.

Een gewoon jaar dus. Maar de gevolgen van de epidemie waren en zijn duidelijk merkbaar. Veel jongeren kampen met mentale en psychische problematiek en komen moeilijk in beweging. Er gebeurt veel in de samenleving en ook dat heeft impact op hen. De medewerkers van Leerplicht en Doorstroompunt zijn van betekenis. Zij zien en spreken onze jeugd. Hun werk is gericht op het voorkomen van schoolverzuim en schooluitval. Maar dit is niet het enige dat telt. Door aandacht te hebben voor kinderen en jongeren die gemist worden op school, kan vaak erger worden voorkomen. Zodat alle jongeren de kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen.

Het werk van Leerplicht en Doorstroompunt omvat uiteraard veel meer dan ik in dit voorwoord kan noemen. Het jaarverslag geeft een completer beeld. Ik wens u veel plezier bij het lezen ervan.

Carine Bloemhoff

wethouder Onderwijs
gemeente Groningen

De Doelgroep

Aantal jongeren van 0 tot 23 jaar, gedurende het schooljaar 2022-2023 ingeschreven of ingeschreven geweest bij de gemeente Groningen in de Basis Registratie Personen, ingedeeld naar leerplichtstatus.

	21/22	22/23
nog niet leerplichtig (0 tot 5 jaar)	9.022	9.071
leerplichtig (5 tot 16 jaar)	20.666	20.800
kwalificatie plichtig (16 tot 18 jaar)	3.568	3.547
boven leerplichtig (18 tot 23 jaar)	4.419	5.293
startkwalificatie behaald (vallen niet meer onder leerplichtwet of RMC wetgeving)	22.655	28.159
niet kwalificatieplichtig	37	42
Totaal	60.367	66.912

In het schooljaar 2022/2023 telde de Gemeente Groningen **66.912** jongeren tussen 0 en 23 jaar. Het jaar daarvoor waren er **60.367**

Toelichting: in het verleden werden de jongeren die gedurende het schooljaar 23 jaar werden niet meegeteld. Dit is nu wel het geval en dat verklaart het verschil. De toename zit met name bij de categorie jongeren met een startkwalificatie.

Scholen in de gemeente Groningen

Aantal scholen/schoollocaties per 1 november 2023, verdeeld naar schoolsoort

Basisscholen:

57

Locaties

SBO:

5

Locaties

MBO:

4

Scholen

Voortgezet onderwijs:

31

Locaties

(V)SO:

19

Locaties

MBO:

14

Vestigingen

Bron: DUO november 2023

Leerplicht

Het schooljaar 2022-2023 door de ogen van de leerplichtambtenaar

Eindelijk weer een schooljaar waarin Covid niet allesbepalend was. Hoe kijken de leerplichtambtenaren van de gemeente Groningen hierop terug? Een greep uit hun reacties.

“We hebben sowieso dit schooljaar een toename gezien van het aantal mensen dat gekozen heeft buiten de vakantie op vakantie te gaan.”

“Verlofvragen: het viel mij dit jaar op dat veel vragen zijn binnengekomen over verlof. Scholen of ouders die bellen. Soms was het onder de 10 dagen en soms boven 10 dagen.”

“Ook dit schooljaar nog steeds gevolgen van Corona; zowel voor het leren (cognitief) als sociaal emotioneel.”

“Lastig om te zeggen qua problematiek wat me opvalt. Het is heel verschillend. Veel motivatieproblemen, cultuur van een school (hoe belangrijk is aanwezigheid), psychische problematiek, hulp die soms moeizaam op gang kwam.”

“Heel fijn steeds meer de verschuiving van leerplicht naar leerrecht, niet gelijk op de wet zitten, je moet naar school, maar steeds meer oog voor waarom lukt het niet, hoe kunnen we dingen wel laten lukken.”

“Drukte: eigenlijk staat deze op één.”

“Het viel mij op dat veel leerlingen op het VO uitvallen. De reden is vaak mentale problemen, ASS en angstklachten. Misschien heeft dit ook deels te maken omdat dit weer het eerste schooljaar was zonder Corona?”

“Mijn zorgdossiers waren toegenomen ten opzichte van het schooljaar daar voor. Dit komt ook doordat we de leerlingen nog beter in beeld hebben en we binnen het team afspraken hebben gemaakt over hoe we leerlingen beter in beeld houden in ons registratiesysteem.”

“Veel overstappers gezien van het VO (zonder diploma) naar MBO.”

“Verschuiving in de rol van de leerplichtambtenaar is het afgelopen jaar duidelijker zichtbaar geworden. Zo heeft het Samenwerkingsverband VO veel meer de regie op leerlingen die uitvallen in het onderwijs. WIJ team pakt meer de rol van de zorg. Omdat het over leerplichtige leerlingen gaat, moeten we wel gesprekspartner blijven.”

“Ik heb veel werkdruk ervaren. Dit kwam o.a. voort uit het aantal DUO meldingen en een collega die is weggegaan. Ook vond ik de problematiek van jongeren/ouders heftiger en langduriger.”

Leerplicht: de wettelijke taken

Een leerplichtambtenaar heeft volgens de leerplichtwet een aantal wettelijke taken:

leerlingen
stimuleren om
(weer) naar
school te gaan

onderzoek doen
bij ongeoorloofd
schoolverzuim

beoordelen van
vrijstellingen

De volgende sheets geven een beeld van het verzuim en de vrijstellingen in het schooljaar 2022-2023.

Absoluut verzuim

Wat is het ?

Bij **absoluut verzuim** is een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling zonder dat daarvoor een vrijstelling geldt of is verleend. De databeheerders van Leerlingzaken controleren wekelijks de schoolinschrijvingen die gerapporteerd worden door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en doet onderzoek wanneer er geen schoolinschrijving is van een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere. Wanneer hieruit blijkt dat de jongere geen school bezoekt, wordt er door de leerplichtambtenaar zo snel mogelijk contact opgenomen met ouder(s) en kind.

Oorzaak / uitstroom absoluut verzuim	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	2018/2019
Onterechte melding ¹	2268	1056	967	917	2338
Buiten de regio verhuisd ²	112	76	45	57	60
Vrijstelling van inschrijving	79	61	55	51	38
(Terug) naar school ³	124	91	63	48	106
Route Arbeid (niet meer kwalificatie plichtig VSO)	2	5	5	4	3
18 jaar geworden	28	27	20	23	15
Dagbesteding	2	4	0	4	0
Proces verbaal	0	1	0	0	0
Detentie	0	0	2	0	1
Nog niet opgelost op 01-08-23	22	58	27	35	59
Totaal	2637	1379	1184	1139	2620

¹ School had inschrijving niet doorgegeven, diploma te laat doorgegeven, jongere had startkwalificatie en vermoedelijke buitenlandse studenten

² Zowel jongeren naar andere gemeente als vertrokken met onbekende bestemming

³ Terug naar school en particuliere opleiding

Wat valt op:

- Veel onterechte meldingen en veel verhuizingen buiten de regio
- Bij de overgang van PO naar VO ontstaat vaak onterecht absoluut verzuim
- **257** meldingen zijn onderzocht door een leerplichtambtenaar (vorig jaar **247** / daarvoor **172**)
- **48%** hiervan is terug naar school (vorig jaar **37%**)
- **31%** kreeg na absoluut verzuim een vrijstelling (vorig jaar **25%**)
- Op 1-8-2023 was voor **22** kinderen (9%) nog geen oplossing, vorig jaar was dit bij **58** (23%) het geval. Deze kinderen zijn vlak voor de zomervakantie uitgeschreven.

Relatief en luxe verzuim

Wat is het?

Relatief verzuim is ongeoorloofd verzuim van een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere die wel op een school staat ingeschreven, maar zonder toestemming of geldige reden te vaak te laat komt of afwezig is.

Luxe verzuim is een speciaal soort relatief verzuim. Van luxe verzuim is sprake wanneer ouders, zonder toestemming van de schoolleiding, hun kinderen buiten de schoolvakanties van school houden om hen mee te nemen op vakantie.

De leerplichtambtenaar maakt alleen proces-verbalen op als de andere drie routes van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (vrijwillige jeugdhulp, Halt-straf, dwang in civielrechtelijk kader) niet wenselijk of niet haalbaar zijn.

Cijfers

Soort onderwijs bij relatief en luxe verzuim

Soort onderwijs	Relatief verzuim 2022-2023	Luxe verzuim 2022-2023
PO	84 (70) (92)	53 (54) (10)
SO	4 (4) (11)	0 (1) (0)
VO	574 (440) (395)	14 (17) (5)
VSO	86 (65) (71)	1 (1) (2)
MBO	275 (245) (321)	1 (1) (0)
Totaal	1023 (824) (890)	69 (74) (17)

(cijfers tussen haakjes zijn van 2021-2022 resp. 2020-2021)

Wat valt op:

- stijging meldingen relatief verzuim van **824** naar **1023**
- luxe verzuim is iets gedaald: van **74** naar **69** en komt vooral voor in PO
- stijging aantal processen verbaal: van **58** naar **78**

Afhandeling bij relatief en luxe verzuim

Afhandeling	Relatief verzuim	Luxe verzuim	Totaal 22-23	Totaal 21-22	Totaal 20-21
Waarschuwing tijdens gesprek	715	14	729	594	388
Proces-verbaal	37	41	78	58	32
HALT	37	nvt	37	45	22
Dwang in een civiel kader	3	nvt	3	0	
Schriftelijke waarschuwing	8	nvt	8	4	39
Vrijwillige hulpverlening	2	nvt	2	0	0
Geen straf nodig	179	12	191	168	363
Brief kennisgeving verzuim	0	nvt	0	21	63
Melding SVB	0	nvt	0	0	0
Niet afgesloten	7	nvt	7	8	0
Onterechte melding	35	2	37	0	0
Totaal	1023	69	1092	898	907

Langdurig relatief verzuim

Wat is het?

Langdurig relatief verzuim gaat over langdurig ongeoorloofd verzuim van jongeren met een schoolinschrijving. Deze term is van toepassing als het verzuim langer duurt dan vier weken.

Verzuim langer dan vier weken

Cijfers

Langdurig relatief verzuim

Schooljaar 2022-2023	(Speciaal) basis onderwijs	(Voortgezet) speciaal onderwijs	Voortgezet onderwijs	Middelbaar beroepsonderwijs
Bij aanvang schooljaar	0	3	3	1
Nieuwe thuiszitters	3	10	13	3
Langer dan 3 maand	1	8	12	3
Verhuisd	0	0	2	0
18 jaar geworden	0	0	0	1
Opgelost	3	9	12	2
Actueel	0	4	2	1
Totaal aantal thuiszitters 36	3	13	16	4

Wat valt op:

- het betreft een kleine groep en het aantal is stabiel, iets afgenomen van **38** naar **36**
- **24** van de **36** verzuimt langer dan drie maanden
- bij de afsluiting van het schooljaar 2022-2023 waren er nog 7 leerlingen met langdurig relatief verzuim

Langdurig relatief verzuim

Schooljaar 2021-2022	(Speciaal) basisonderwijs	(Voortgezet) speciaal onderwijs	Voortgezet onderwijs	Middelbaar beroepsonderwijs
Bij aanvang schooljaar	0	1	0	0
Nieuwe thuiszitters	6	13	16	2
Langer dan 3 maand	1	8	9	1
Verhuisd	0	0	0	0
18 jaar geworden	0	0	0	0
Opgelost	6	11	14	1
Actueel	0	3	2	1
Totaal aantal thuiszitters 38	6	14	16	2

Schooljaar 2020-2021	(Speciaal) basisonderwijs	(Voortgezet) speciaal onderwijs	Voortgezet onderwijs	Middelbaar beroepsonderwijs
Bij aanvang schooljaar	0	2	1	0
Nieuwe thuiszitters	10	19	6	4
Langer dan 3 maand	2	12	6	4
Verhuisd	1	1	0	0
18 jaar geworden	0	0	1	1
Opgelost	9	20	6	3
Actueel	0	0	0	0
Totaal aantal thuiszitters 42	10	21	7	4

Vrijstellingen

Wat is het ?

In sommige situaties kunnen ouders een vrijstelling van de leerplicht aanvragen bij de woongemeente. Meestal is deze voor 1 schooljaar, maar soms wordt de vrijstelling afgegeven voor de rest van de leerplicht dus tot 18 jaar.

Verklaring van vrijstellingen per soort

Art. 5 onder a: psychische en/of lichamelijke klachten kind. Het kind is op basis van psychische of lichamelijke gronden ongeschikt om tot een school te worden toegelaten.

Art. 5 onder b: bezwaar tegen levensbeschouwelijke richting van scholen.

Art. 5 onder c: onderwijs in het buitenland.

Art. 5a: rondreizen voor baan. De ouder leidt met het kind een trekkend bestaan, als kermisexploitant of circusmedewerker.

Art. 15: een kwalificatieplichtige jongere krijgt een vrijstelling vanwege bijzondere omstandigheden, waarbij is aangetoond dat de jongere op andere wijze voldoende onderwijs geniet.

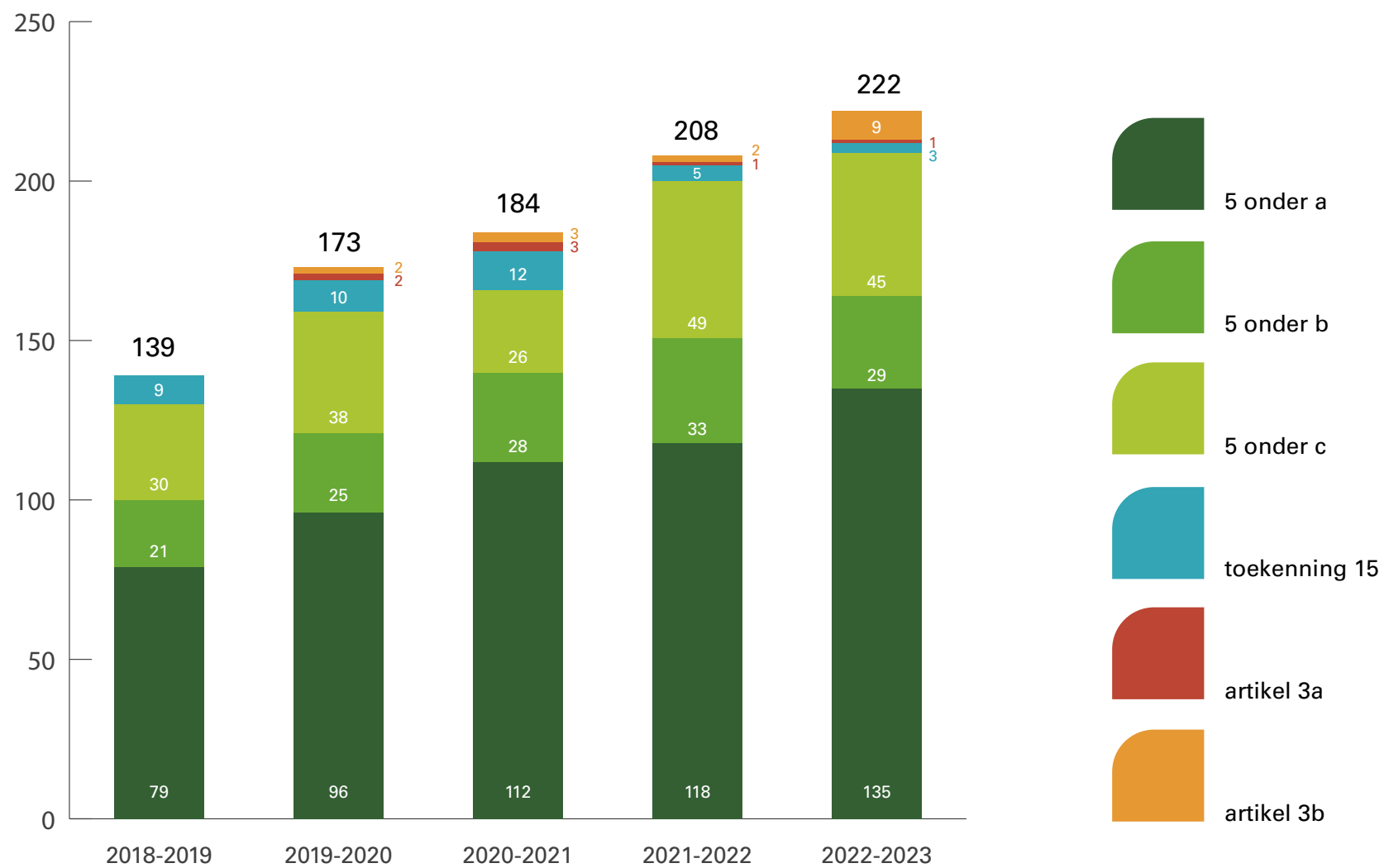
Art. 3a en 3b: vervangende leerplicht. De leerling kan het onderwijs niet volledig volgen en heeft dan (deels) een andere dagbesteding. De leerling blijft wel ingeschreven op de school. Wordt weinig toegepast doordat wet- en regelgeving vaak voldoende mogelijkheden biedt voor onderwijstijdverkorting in bepaalde situaties. Geldt niet voor PO.

Cijfers

Vrijstelling per schoolsoort 2022-2023

Vrijstellingen	(S)BO	(V)SO	VO	MBO	Geen onderwijs	Totaal
Art.5 onder a	10	12	7	3	103	135
Art.5 onder b	4	0	1	0	24	29
Art.5 onder c	22	0	18	0	5	45
Art.15	nvt	1	0	1	1	3
Art. 3a	nvt	0	0	1	nvt	1
Art. 3b	nvt	2	7	0	nvt	9
Totaal	36	15	33	5	133	222

Vrijstelling per schooljaar

Wat valt op:

- opnieuw toename van totaal aantal vrijstellingen: van **208** naar **222**; 60% heeft nooit een school bezocht (vorig jaar 52%)
- toename vooral bij artikel 5 onder a: van **118** naar **135**; hiervan heeft 76% geen schoolgeschiedenis (vorig jaar 70%)
- er zijn minder kinderen met een vrijstelling artikel 5 onder a die eerder wel naar school zijn geweest: dit jaar **32** en het jaar daarvoor **35**. Dit zijn grotendeels dezelfde kinderen
- aantal vrijstelling 5 onder b en 5 onder c is afgenomen

Extra Info

- Vorig jaar is de werkgroep “het jonge kind” gestart. Samen met ketenpartners onderzoeken we hoe het komt dat er meer kinderen zijn die een vrijstelling 5 onder a krijgen als ze leerplichtig worden. Dit is een activiteit van het Thuiszitterspact 2.0. Ook landelijk wordt hier onderzoek naar gedaan. Doel is om dit aantal zo laag mogelijk te krijgen. Om elk kind maximaal de kans op onderwijs te bieden.
- Van de **135** kinderen met een vrijstelling 5 onder a hadden **84** een meerjarige vrijstelling, **51** een vrijstelling voor een jaar.
- **12** kinderen met een vrijstelling 5 onder a hebben in schooljaar 2023-2024 wel een schoolinschrijving.
- **4** kinderen met een vrijstelling 5 onder b hebben in schooljaar 2023-2024 wel een schoolinschrijving.
- Landelijk is het aantal kinderen met een vrijstelling 5 onder b sinds schooljaar 2016-2017 behoorlijk gestegen (in de gemeente Groningen van **18** naar **29**). De wethouders van de Doorstroompunten in Groningen, Friesland en Drenthe hebben in maart 2023 een brief gestuurd naar de minister van Onderwijs om dit onder de aandacht te brengen. Er is geen zicht op de ontwikkeling van deze kinderen. Ouders worden geacht thuisonderwijs te bieden, maar hier worden geen eisen aan gesteld en de kwaliteit wordt niet getoetst. In de brief hebben de wethouders hun zorgen geuit en de minister gevraagd hier iets aan te doen.

Verlof

Wat is het:

Ouders kunnen voor bijzondere omstandigheden verlof aanvragen voor hun kind. Verlofaanvragen voor meer dan tien dagen moeten altijd worden ingediend bij de leerplichtambtenaar. De directeur van de school beslist over de aanvragen tot tien dagen. In de leerplichtwet is vastgelegd in welke situaties extra verlof kan worden toegekend.

Cijfers

In 2022-2023 zijn 28 aanvragen binnen gekomen.

Het jaar ervoor kwamen **12** aanvragen binnen: **2** zijn afgewezen, **5** toegekend en **5** buiten behandeling gesteld.

Wat valt op:

We hebben dit onderdeel voor het eerst opgenomen in het jaarverslag. Het valt op dat ouders en scholen vaker met verzoeken en vragen komen over dit onderwerp. De leerplichtwet biedt weinig ruimte voor verlof, terwijl de behoefte hieraan toeneemt. In de praktijk levert dit regelmatig discussies op met ouders en scholen. We hebben dit punt ingebracht bij onze branchevereniging Ingrado, zodat zij dit kunnen meenemen in de overleggen met het ministerie. We verwachten op korte termijn geen verruiming van de leerplichtwet op dit punt.

Leerplicht: de niet-wettelijke taken

preventie en samenwerking met ketenpartners

Thuiszitterspact 2.0 2021-2024

Wat is het?

Het Thuiszitterspact is ondertekend door bestuurders van de gemeente Groningen, de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, de vier Mbo's, WIJ Groningen en de GGD. Het is gericht op schoolaanwezigheid en preventie van thuiszitten en daarnaast op verbinding onderwijs-jeugdhulp. "Binden en verbinden: onderwijs-jeugdhulp met perspectief voor alle jeugd" is de slogan van het pact.

Hier vloeien veel activiteiten uit voort. Vanuit leerplicht nemen we deel op verschillende niveaus. Het pact geeft (samen met de ambtsinstructie van de gemeente Groningen en het DMO-directieplan) richting aan de niet-wettelijke taken van leerplicht. Schoolaanwezigheid en ontwikkelperspectief voor elk kind en elke jongere staan centraal. Accent op leerrecht en in mindere mate op leerplicht,

alhoewel de wet daarbij natuurlijk nog wel steeds de kaders aangeeft van ons werk. De leerplichtwet is verouderd, in de praktijk is dit soms lastig. Het wetsvoorstel "Terugdringen verzuim" heeft wat dit betreft in 2023 helaas weinig verandering gebracht. De minister heeft het voorstel geminimaliseerd en de Raad van State heeft in december 2023 zelfs een negatief advies gegeven over de wet. Binnen de huidige wet- en regelgeving zoeken we met de partners van het pact naar wat wel mogelijk is, opdat elk kind en elke jongere kan blijven leren. Het liefst op school, maar als dit niet kan op een andere manier. Maatwerk, samenwerking, flexibiliteit, creativiteit, lef en uithoudingsvermogen zijn hierbij sleutelwoorden.

"Binden en verbinden:
onderwijs-jeugdhulp
met perspectief voor
alle jeugd"

Activiteiten leerplicht 2022-2023:

- deelname aan de stuurgroep Thuiszitterspact en diverse werkgroepen die daaronder vallen (werkgroep Verdiepend Verzuim VO, werkgroep Thuiszitters PO, werkgroep Het Jonge Kind, provinciale werkgroep verzuim gemeente-onderwijs-GGD)
- preventieve spreekuren op de VO scholen (**489** leerlingen uit Groningen gesproken en **205** uit andere gemeenten in 2021-2022 **363** resp. **95**)
- deelname aan de AOJ teams op het VO (AOJ = Aansluiting Onderwijs Jeugdhulp)
- waar mogelijk en wenselijk deelname aan de kindteams op het PO
- ontwikkeling en uitvoering verzuimaanpak nieuwkomers met daarbij in 2022-2023 extra aandacht voor de jongeren uit Oekraïne
- meedenken en adviseren over casuïstiek met zorgelijk verzuim (**395** dossiers, in 2021-2022 **251**)
- deelname aan de jeugd overleggen (problematische jeugdgroepen en risicojongeren) in de wijken
- project “Wel in Ontwikkeling”; onconventionele aanpak van jongeren zonder schoolinschrijving of vrijstelling artikel 5 onder a
- voorlichtingen op scholen en aan andere organisaties
- deelname aan het landelijk beleidsoverleg leerplicht en rayon overleggen branchevereniging Ingrado

Doorstroompunt

De doorstroomcoaches van het Doorstroompunt zetten zich elke dag in om iedere jongere die dit wil, te **begeleiden naar een passende ontwikkelplek**. Dit kan school zijn maar ook werk of een combinatie van beide. Als dit nog niet lukt, brengt de doorstroomcoach de jongere in contact met de juiste organisatie voor andere/aanvullende ondersteuning.

Dat gaat niet altijd vanzelf en vraagt van ons en onze ketenpartners veel tijd, aandacht en maatwerk.

In een context van krapte op de arbeidsmarkt, wachtlijsten in de zorg en een stijgend aantal voortijdig schoolverlaters en ondersteuningsvragen hebben we veel te doen.

Schooljaar 2022-2023 was het jaar dat de studenten na de coronaperiode weer in de school verwacht werden en de scholen de aan- en afwezigheid van de studenten beter konden monitoren.

We zien grote psychische problematiek en leerachterstanden. Daarnaast zet de trend van de aantrekkelijke arbeidsmarkt ook dit jaar door. Werk blijft voor een deel van de jongeren een aanlokkelijk alternatief voor school.

We ondersteunen de jongeren zo goed mogelijk in de richting die ze nodig hebben om een zo zelfstandig mogelijke plek in de maatschappij te krijgen. Het uitgangspunt hierbij is uiteraard dat zoveel mogelijk jongeren een diploma halen op minimaal het niveau van een startkwalificatie. Een startkwalificatie is minimaal een havo diploma of een MBO 2 diploma.

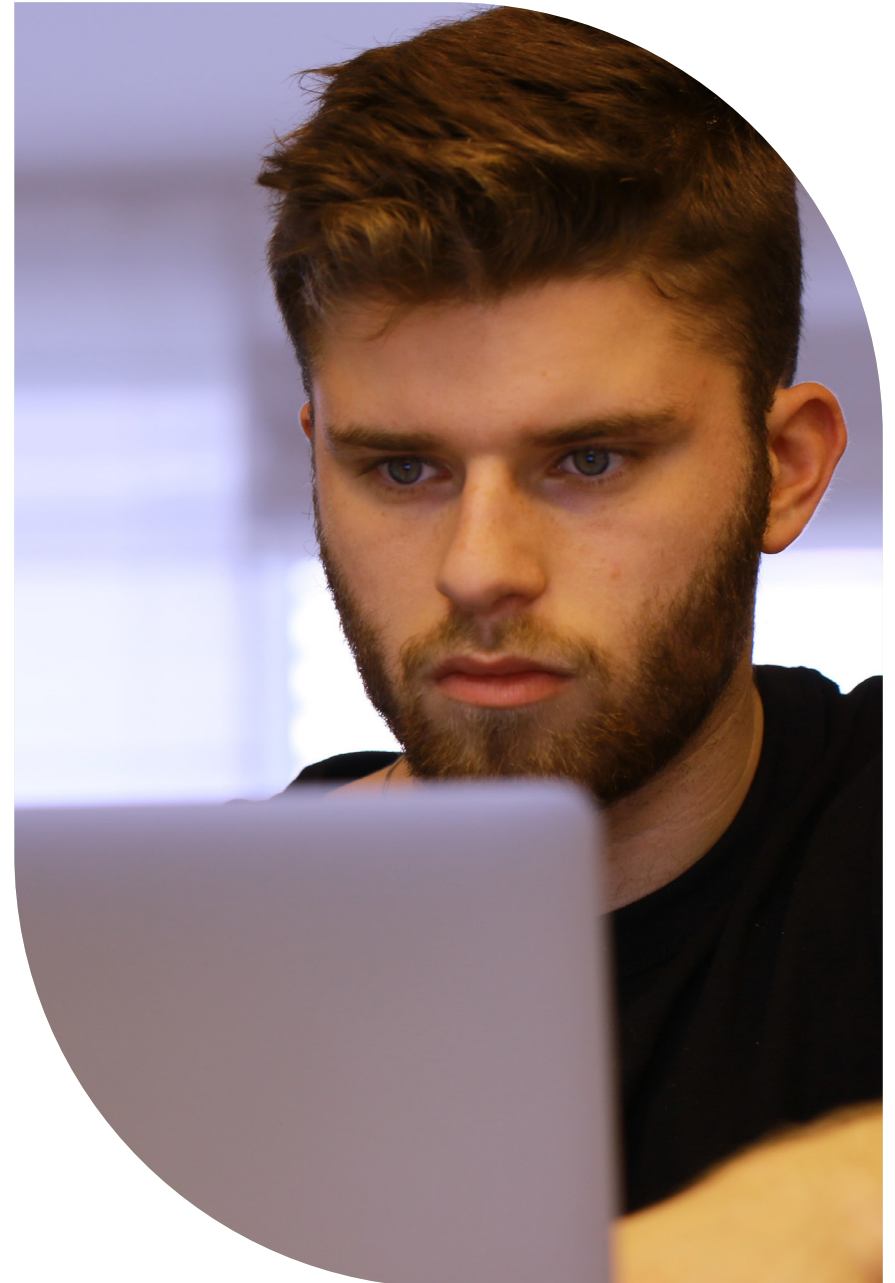
Het Doorstroompunt voert de volgende wettelijke taken uit ten aanzien van voortijdig schoolverlaten:

- Een sluitende melding en registratie van alle jongeren tussen 18 en 23 jaar die niet op school zitten en nog geen startkwalificatie behaald hebben.
- Benaderen en zorgdragen voor begeleiding van jongeren die zijn uitgevallen, gericht op terugleiden naar school, naar werk of een combinatie daarvan.
- Het opstellen van een regionaal programma samen met scholen, instellingen en organisaties voor de periode van 4 jaar, met daarin maatregelen ter voorkoming en bestrijding van voortijdig schoolverlaten van jongeren tussen de 12 en 23 jaar.
- Het monitoren van jongeren met een getuigschrift van het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs, dan wel een diploma van een entree opleiding. Het maken van afspraken met ketenpartners over begeleiding en ondersteuning naar opleiding, (leer)werk of dagbesteding.

Naast deze taken voeren de doorstroomcoaches extra taken uit; preventieve gesprekken op school bij schoolverzuim, aanwezig zijn bij uitstroomgesprekken, bijwonen van zorg overleggen, geven van voorlichting op de scholen etc.

We onderscheiden enkele doelgroepen van het Doorstroompunt:

- ingeschreven jongeren op het MBO die verzuimen
- nieuwe vsv-ers
- oude vsv-ers
- kwetsbare jongeren

Preventie

Samen met de andere twee Doorstroomregio's in de provincie Groningen, werken we al jaren intensief samen op alle MBO locaties in de provincie. Om voortijdig schoolverlaten te voorkomen is de samenwerking binnen het onderwijs van wezenlijk belang.

Op het MBO is de studieloopbaanbegeleider of mentor altijd de eerste contactpersoon voor de student op school. Daarnaast zijn er ook nog deskundigen van de gemeente of hulpverlening bij de school betrokken. Zo is er bij iedere opleiding een **preventiemedewerker** van het Doorstroompunt van de gemeente aanwezig. Deze preventiemedewerker wordt ingeschakeld wanneer een student ongeoorloofd verzuimt. Ook werken er bij iedere opleiding medewerkers van School als Wijk. Dit zijn **jongerenhulpverleners** van de Wij teams in de school waar studenten laagdrempelig kunnen aankloppen voor hulp. Ook als ze problemen hebben die niet direct met school te maken hebben, maar bijvoorbeeld problemen thuis, of met financiën.

In 2022-2023 zijn er door de preventiemedewerkers van het Doorstroompunt op het MBO 186 gesprekken gevoerd met studenten uit de gemeente Groningen. Hiervan waren 39 studenten kwalificatieplichtig en 147 studenten waren boven de 18 jaar. Van deze groep studenten zijn er uiteindelijk 6 jongeren uitgeschreven.

De kwalificatieplicht houdt in dat leerlingen van 16 tot 18 jaar verplicht zijn onderwijs te volgen als zij geen diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger hebben. De kwalificatieplicht komt na de leerplicht. Die loopt tot en met het einde van het schooljaar waarin je 16 jaar wordt.

Preventieve gesprekken op het MBO door het Doorstroompunt 2022-2023 (gemeente Groningen)

	18-	18+	Totaal
Wordt uitgeschreven	1	5	6
Duo melding geadviseerd (te veel verzuim)	0	4	4
Terug naar school	36	127	163
Niet verschenen	1	6	7
Onterechte melding	1	5	6
Totaal	39	147	186

Verzuim 18+

Omdat verzuim vaak een voorbode is van voortijdig schoolverlaten zetten we ons ook actief in voor studenten tussen de 18 en 23 jaar die verzuimen in het MBO. Het onderwijs doet een DUO melding en de doorstroomcoach van de betreffende opleiding probeert vervolgens zo snel mogelijk in contact te komen met de student. Zo nodig onderneemt de doorstroomcoach actie.

Verzuimmeldingen MBO

Verzuim studenten jonger dan 18 jaar (kwalificatie plichtig) **299 meldingen**

Verzuimmeldingen ouder dan 18 jaar **357 meldingen**

Totaal 656 meldingen

Jonger dan 18

Bij de verzuimmeldingen (relatief verzuim) zijn van de totaal 299 meldingen:

- 279 meldingen van 16 uren verzuim in 4 weken
- 1 melding van luxe verzuim
- 19 meldingen van overig verzuim

Ouder dan 18

Bij de verzuimmeldingen zijn van de totaal 357 meldingen:

- 182 meldingen van 16 uren verzuim in 4 weken
- 175 meldingen van overig verzuim

Nieuwe vsv-ers

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren van 12-23 jaar die het onderwijs verlaten zonder een startkwalificatie behaald te hebben. Het ministerie van OCW werkt voor het bepalen van het aantal voortijdig schoolverlaters met een teldatum van 1 oktober. Jaarlijks wordt de 'stand' op die datum zagezegd op 'nul' gezet en wordt elke voortijdig schoolverlater na die datum als 'nieuwe' vsv-er geregistreerd. Een startkwalificatie is een diploma op minimaal havo- vwo niveau of een diploma op mbo-2 niveau of hoger.

VSV

Vsv-ers in de gemeente Groningen, regio 03 en landelijk

	2017/2018		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Groningen	318	2.34	352	2.6	271	2.02	342	2.55	459	3.47
Regio 03	492	1.99	529	2.17	446	1.85	529	2.23	690	2.96
Landelijk	25666	1.9	27067	2.02	22766	1.72	24480	1.88	30617	2.37

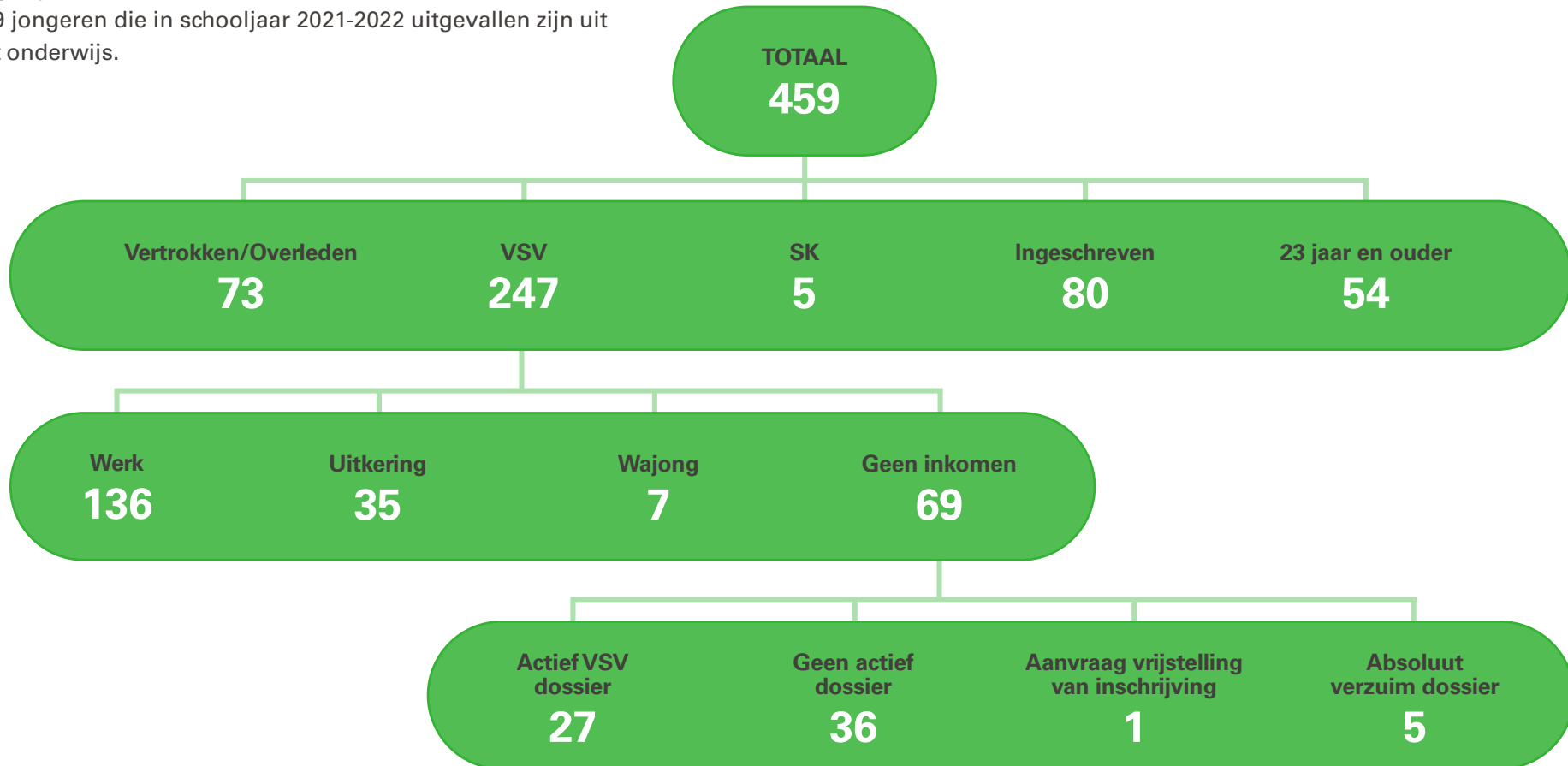
Wat valt op:

- In het schooljaar 2021-2022 waren er landelijk 30.617 nieuwe voortijdig schoolverlaters, 2,37% procent van alle leerlingen (tot 23 jaar). Ten opzichte van 2020-2021 is er landelijk sprake van een stijging van meer dan 6.000 leerlingen die zonder startkwalificatie van school gaan. Dit is het hoogste aantal in 10 jaar. Ook onze regio en gemeente volgden deze trend en hadden in schooljaar 2021-2022 te maken met een grote stijging van de vsv-cijfers.
- Dinsdag 5 maart j.l. zijn de voorlopige vsv-cijfers van schooljaar 2022-2023 door het ministerie van OCW bekend gemaakt. Met landelijk 30.246 nieuwe vsv-ers in schooljaar 2022-2023 is het aantal vsv-ers nagenoeg hetzelfde als in schooljaar 2021-2022. Voor regio 03 geldt dat er sprake is van een lichte daling; van 2,94% (690 nieuwe vsv-ers) in schooljaar 2021-2022 naar 2,74% (623 nieuwe vsv-ers) in schooljaar 2022-2023. Het aantal nieuwe vsv-ers in de gemeente Groningen is ook gedaald; van 3,45% (459 jongeren) in schooljaar 2021-2022 naar 3,27% (423 jongeren) in schooljaar 2022-2023.
- De psychische problematiek is groot en de wachtlijsten bij de hulpverlening zijn lang. Dit vraagt veel van onze doorstroomcoaches.
- De overstap van het VO naar het MBO is voor sommige jongeren (ondanks een diploma VO) erg lastig.
- Andere oorzaken voor uitval uit het MBO zijn een verkeerde studiekeuze en andere verwachtingen over de opleiding.
- Veel jongeren boven de 18 jaar nemen een tussenjaar om te gaan werken. De arbeidsmarkt en het geld zijn aantrekkelijk.
- Er is moeilijk contact te krijgen met de vsv-ers, na een aantal acties van de doorstroomcoach, schakelen we medewerkers van een bureau in (Subrosa) die ook nog een drietal keer bij de jongeren langs gaan.
- Lang niet alle jongeren boven de 18 jaar hebben behoefte aan ondersteuning van het Doorstroompunt en geven aan zichzelf prima te kunnen redden. In dat geval respecteren we dat en nemen na 3 maanden opnieuw contact op met de jongere.

Oude vsv-ers

Oude vsv-ers zijn jongeren die in eerdere jaren zijn uitgevallen, geen startkwalificatie hebben, geen schoolinschrijving hebben en nog geen 23 jaar zijn.

Begin januari 2024 hebben we de status bekeken van de 459 jongeren die in schooljaar 2021-2022 uitgevallen zijn uit het onderwijs.

Wat valt op:

- Van de 459 vsv-ers in 2021-2022 zijn er in januari 2024 nog 247 vsv-er. Veruit de grootste groep hiervan, namelijk 136, werkt. 42 jongeren hebben een uitkering waarvan 7 een Wajong uitkering. Het Doorstroompunt is het meest actief met de jongeren die geen inkomen hebben. Van deze groep van 69 jongeren, monitoren en/of begeleiden we 33 jongeren actief. De andere groep van 36 jongeren heeft geen actief dossier wat betekent dat deze jongeren hebben aangegeven geen ondersteuning te willen vanuit het Doorstroompunt.
- De laatstgenoemde groep van 36 jongeren benaderen we nog wel regelmatig. We weten namelijk dat timing erg belangrijk is. De jongere moet zelf gemotiveerd zijn om een nieuwe stap te zetten en openstaan voor ondersteuning. Dus we blijven proberen en misschien komen we een keer op het goede moment.
- Buiten de oude vsv-ers uit schooljaar 2021-2022 monitoren en begeleiden we uiteraard jongeren uit eerdere schooljaren ook nog totdat zij 23 jaar worden, tenzij ze terug naar school zijn gegaan, een startkwalificatie hebben behaald of verhuisd zijn naar een andere regio.
- De doorstroomcoaches proberen passende begeleiding aan te bieden. Ze gaan samen met het netwerk van de jongere op zoek naar mogelijkheden. Dit kan terugkeer naar onderwijs zijn, maar soms is werk of hulpverlening logischer.
- De doorstroomcoaches werken nauw samen met de collega's van Werk en Participatie en het Talentperron. We streven gezamenlijk naar een sluitende aanpak.
- Maatwerktrajecten zijn voor de jongeren die het Doorstroompunt begeleidt erg belangrijk; bijv. het REA-college, De Manege in Winsum, Subrosa, WerkPro, Culinaire Vakschool etc.

Kwetsbare jongeren

Jongeren in een kwetsbare positie worden door OCW gedefinieerd als jongeren die onderwijs volgen in het praktijkonderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs, het vmbo basisberoepsgerichte leerweg, en de entree-opleiding. Deze jongeren zijn vaak kwetsbaar wanneer zij de overstap maken naar een vervolgopleiding, arbeid of dagbesteding.

Doorstroompunt-regio's hebben de verantwoordelijkheid om een sluitend vangnet te bieden voor jongeren in een kwetsbare positie met als doel **maatschappelijke uitval te voorkomen**. Dat doen we met onze partners in de regio: scholen, werk & inkomen, wijk- en jeugdteams. Deze partijen hebben allen een eigen rol. Het gaat om jongeren die vanwege een bijzondere thuissituatie, gedragsproblemen of specifieke leerbehoeften kwetsbaar zijn en daarmee een verhoogde kans hebben op maatschappelijke uitval zonder afgeronde opleiding of goed arbeidsperspectief. Zij bevinden zich op het snijvlak van onderwijs, arbeidsmarkt en (jeugd)zorg en hebben extra aandacht nodig om goed te worden voorbereid op de toenemende eisen die de samenleving, het onderwijs en de arbeidsmarkt aan hen stelt.

Het is onze opdracht om deze jongeren in beeld te hebben, maatschappelijke uitval te signaleren en de juiste partijen op het juiste moment te betrekken om deze jongeren te begeleiden.

Kwetsbare jongeren gemeente Groningen

Van / Naar	MBO-1	MBO-2	geen onderwijs	Eindtotaal
MBO 1	41	48	50	139
MBO 2,3,4	3			3
PRO	36	6	45	87
VMBO BB	19	106	17	142
VMBO KB	5			5
VMBOTL	3			3
VSO	9	10	36	55
Geen onderwijs voorgaand schooljaar	19			19
HAVO	15	8	21	44
Eindtotaal	150	178	169	497

Wat valt op:

- Afgelopen jaren hebben we voor de monitor de samenwerking opgebouwd met vele partners; de PrO en VSO scholen, de MBO's, de gebiedsteams Werk- en Participatie, WIJ Groningen, het UWV, de collega's van het team Loonkostensubsidie, de Willem Schrikker stichting, JB Noord, het Leger des Heils, Elker, Accare, VNN etc.
- De meeste jongeren die van praktijkonderwijs komen, hebben werk en een inkomen waardoor ze uiteindelijk een zelfstandig bestaan kunnen opbouwen.
- Jongeren die afkomstig zijn van vso hebben vaker en meer problemen dan jongeren die afkomstig zijn van praktijkonderwijs.
- Bij de kwetsbare jongeren zijn vaak erg veel hulpverleners betrokken. Deze hulpverlening valt vaak weg als de jongeren 18 jaar worden.
- Veel hulpverleners en begeleiders zijn niet goed op de hoogte van de mogelijkheden voor deze doelgroep richting werk, scholing, trajecten etc. We geven voorlichting om hen te informeren.

Instrumenten

Opleiding Binn'sstad

In schooljaar 2022-2023 had Opleiding Binn'sstad van september 2022 tot februari 2023 twee klassen; **de Pre-Entree klas** en **de Educatieklas**. In de Pre-Entree klas zaten voornamelijk jongeren (16-18 jaar) die gebaat waren bij begeleiding van hun persoonlijke ontwikkeling. De jongeren werden voorbereid op een mbo niveau 1 opleiding.

In de educatie klas zaten voornamelijk jongeren die ouder waren dan 18. De nadruk van dit programma lag op taal en rekenen. De meeste jongeren in deze klas werden voorbereid op een mbo niveau 2 opleiding. Eén keer per week hebben de jongeren uit beide klassen samen gesport bij sportcentrum Noord. Zij kregen elke drie weken een andere sport aangeboden zoals kickboks en fitness.

Vijf jongeren zijn uitgestroomd naar een mbo opleiding niveau 1, 2 of 3. Een ander deel van de jongeren is uitgestroomd naar een ander traject of een baan. Voor vijf jongeren hebben we het traject bij Binn'sstad verlengd.

In de tweede helft van het schooljaar hebben we het aanbod bij Opleiding Binn'sstad aangepast. We constateerden een te groot verschil in het aanbod van de Pre-Entree klas en de Educatie klas. Daar waar in de Pre-Entree klas persoonlijke ontwikkeling centraal stond, stonden de vakken Nederlands en rekenen centraal in de Educatieklas. Om de jongeren uit beide klassen van zowel persoonlijke ontwikkeling als de vakken Nederlands en rekenen te kunnen voorzien, is besloten om door te gaan met één klas. De gezamenlijke sportles op de vrijdag is behouden. Het samenvoegen van de klassen resulteerde in een breder programma qua lesaanbod en meer uren les. Het nadeel was dat minder jongeren aangenomen konden worden. Het maximum aantal jongeren in de klas bleef namelijk op 12. Hierdoor ontstond ook een wachtlijst.

uitgestroomd naar

eerste helft
schooljaar 2022-2023

tweede helft
schooljaar 2022-2023

Aan het einde van het schooljaar zijn alle jongeren uitgestroomd naar een mbo-opleiding of een ander traject.

Wat valt op:

- Ondanks de mooie resultaten hebben we Binn'stad in augustus 2023 'on hold' gezet.
- De reden hiervoor is dat er een groep jongeren deelnam met enorme gedragsproblematiek. De problematiek van de jongeren was erg groot en de dynamiek in de groep heftig. We bezinnen ons nu op de inhoud van het programma en op de doelgroep. In 2024 willen we met een nieuw project starten.
- De doelgroep bestond voornamelijk uit ongemotiveerde leer/kwalificatieplichtige jongeren.
- Het pand gebruiken we nog steeds intensief; als werkplek, voor overleggen, de doorstroomcoaches spreken er jongeren en het ECT MBO maakt er gebruik van. Ook de coaches van het gebiedsteam van Werk- en participatie maakt gebruik van Binn'stad als gespreksruimte. Het project Doorstart van het OPDC werkt en overlegt op dit moment ook 2 dagen in de week bij Binn'stad.

Andere Instrumenten

- De doorstroomcoaches begeleiden de vsv-ers zoveel mogelijk op maat. Dit betekent dat de doorstroomcoach samen met de jongere onderzoekt wat een passende vervolgstap is. **De educatiemeter** wordt hierbij standaard aangeboden aan de jongere. De educatiemeter is een begeleidingsinstrument en biedt handvatten om een jongere effectief te begeleiden.
- De doorstroomcoaches kunnen voor de jongere diverse trajecten inzetten bijvoorbeeld:

- **Het REA college** – het aanbod van het REA college is uitgebreid maar wij maken met name voor de vsv-ers gebruik van de Talenten Expeditie. In acht weken tijd krijgt de jongere een goed beeld van de eigen talenten en kwaliteiten.
- **De Culinaire Vakschool** – Hier wordt in tien weken tijd de basis van het horeca vak aangeleerd. Daarna volgt een stage van tien weken bij een horecazaak in de provincie Groningen. Veel jongeren vinden met behulp van dit traject een baan in de horeca.
- **Subrosa** – de doorstroomcoaches nodigen de jongeren uit per telefoon/app of brief. Als ze geen contact kunnen krijgen gaan ze op huisbezoek. Wanneer de jongere niet thuis is, wordt er een kaart achtergelaten met het verzoek om even contact op te nemen met het Doorstroompunt. Als er geen reactie komt, vragen we medewerkers van bureau Subrosa opnieuw bij de jongere langs te gaan. Zij gaan op wisselende tijden drie keer op huisbezoek. Meestal komt er dan contact tot stand en gaan de doorstroomcoaches vervolgens met de jongere verder.
- **Elker, Nieuwe Perspectieven** – Nieuwe Perspectieven is een kortdurend behandeltraject voor jongeren van 14 tot 23 jaar in de gemeente Groningen met (dreigende) uitval van school, werk en/of maatschappij. Dit betekent 12 weken intensieve behandeling en 12 weken nazorg.
- **De Oude Manege** – De Oude Manege in Winsum biedt een vsv-traject van 10 weken aan voor jongeren die, om welke reden dan ook, hun draai (tijdelijk) niet kunnen vinden in het reguliere onderwijssysteem.

Ontwikkelingen

Actieplan VSV

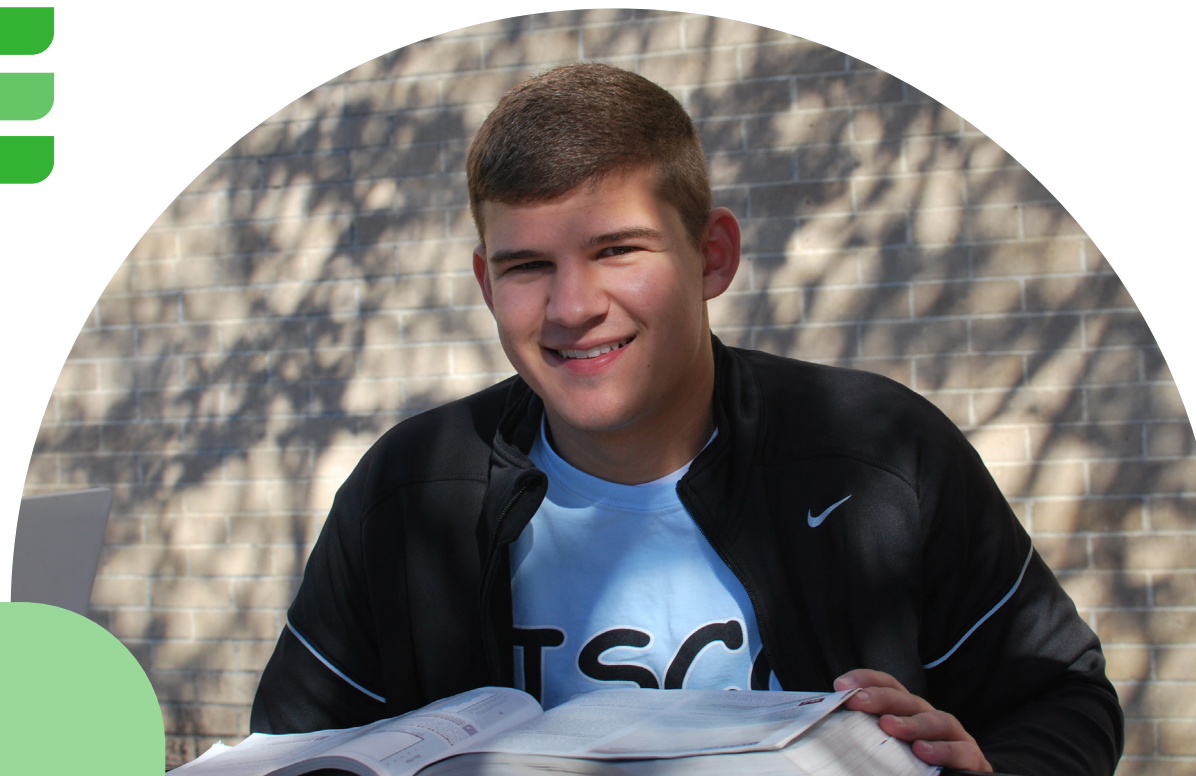
Het aantal vsv-ers is landelijk gestegen naar meer dan 30.000 nieuwe vsv-ers. De minister maakt zich hier grote zorgen over en heeft samen met een groot aantal landelijke partners zoals de MBO Raad, Ingrado en de VNG een scherpe doelstelling geformuleerd. Deze doelstelling is om toe te werken naar minder dan 18.000 nieuwe vsv-ers in 2026 met als doel het bevorderen van kansengelijkheid. Dit staat in de Werkagenda MBO.

De grote verscheidenheid tussen jongeren en de oorzaken van hun uitval zorgen dat een pakket aan acties nodig is om uitval te voorkomen, gericht op de volgende hoofdlijnen:

- 1 vroegtijdig signaleren en voorkomen van problemen die kunnen leiden tot uitval
- 2 extra begeleiding voor jongeren met een hoge kans op uitval
- 3 betere oriëntatie en soepeler doorstroom
- 4 aantrekkelijker onderwijs voor jongeren die willen werken
- 5 betere begeleiding naar werk voor jongeren met en zonder diploma

Wat typeert de aanpak?

Jongeren willen vrijwel altijd door, ook als het even tegenzit op school, op het werk of in hun vrije tijd. De persoonlijke motivatie van jongeren is de beste basis in de aanpak van vsv. Stoppen met school is voor sommige jongeren een bewuste keuze, bijvoorbeeld omdat de opleiding toch niet bij ze past, ze liever willen werken of ze te maken hebben met persoonlijke problemen. Veel vsv'ers keren alsnog terug naar school, waarbij zij hulp krijgen van Doorstroompunten. Toch zullen er altijd jongeren blijven die het - ondanks de inzet daarop - niet lukt om een startkwalificatie te halen. Daarom zijn de inspanningen in dit actieplan ook gericht op goede begeleiding naar werk en het vergroten van duurzame zelfredzaamheid, waardoor wij het perspectief bieden dat jongeren verdienen.

Wetsvoorstel van School naar duurzaam werk

De ongelijkheid op de arbeidsmarkt tussen jongeren is toegenomen. Het verschil in arbeidsdeelname en werkloosheid tussen jongeren zonder startkwalificatie, mbo'ers en hbo- en wo-gediplomeerden is structureel groot, ongeacht de stand van de economie. Om dit te veranderen omvat het wetsvoorstel 'van school naar duurzaam werk' een pakket aan maatregelen waarmee jongeren die dit nodig hebben, begeleiding krijgen bij de overstap van school naar werk en bij (dreigende) werkloosheid.

Doel is een doorlopende aanpak van school naar werk voor jongeren tot 27 jaar.

Het voorstel omvat vier samenhangende maatregelen:

1. Mbo-instellingen geven studenten die dit nodig hebben extra loopbaanbegeleiding bij de overstap naar vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt. Het gaat om doorlopende loopbaanbegeleiding tot een jaar na diplomeren.
2. De leeftijd van de jongeren zonder startkwalificatie waarop het Doorstroompunt zich richt wordt verhoogd van 23 naar 27 jaar.
3. De afdelingen van Werk- en Participatie krijgen een rol bij het ondersteunen van jongeren naar werk die zelfstandig of met lichte ondersteuning van school of het Doorstroompunt hun weg op de arbeidsmarkt niet kunnen vinden. De ondersteuning van jongeren om de overgang naar werk te maken kan al starten tijdens de schooltijd (in theorie vanaf de eerste schooldag) en het is volledig aan gemeenten om te bepalen in afstemming met scholen hoe die ondersteuning eruitziet.

4. De basis voor de samenwerking wordt met dit voorstel verstevigd door op casusniveau de benodigde gegevensuitwisseling tussen scholen, het Doorstroompunt en gemeenten te regelen.

Betere begeleiding door het formuleren van een gezamenlijke opgave, waarbij de taken van scholen, Doorstroompunten en gemeenten helder en in onderlinge samenhang zijn gedefinieerd, met ruimte om gedurende langere tijd samen op te trekken en ruimte voor maatwerk. Tenslotte worden scholen, Doorstroompunten en gemeenten verplicht samen te werken in de totstandkoming en uitvoering van een regionaal programma. Het beoogde effect van het wetsvoorstel is om jeugdwerkloosheid structureel aan te pakken door jongeren met de laagste kans op werk de ondersteuning te bieden die zij nodig hebben en niet uit beeld te laten verdwijnen, ook als ze niet direct werk vinden of hun baan verliezen. Samenwerking tussen scholen, doorstroompunt en gemeenten wordt met het wetsvoorstel verder gestimuleerd. Zij krijgen de ruimte om in te spelen op de situatie van de jongere en te doen wat nodig is.

De beoogde inwerkingtreding van de wet is 1 augustus 2025.

Dit betekent ook dat het Doorstroompunt 1 augustus 2025 start met een nieuw regionaal programma.

Middelen

De middelen voor het Doorstroompunt en het regionaal programma worden verdeeld op basis van een nieuw verdeelmodel van het CBS. In 2024 geeft het ministerie inzicht in wat de herverdeling voor elke regio betekent.

